

**Stockholms
universitet**

BESLUT
2015-12-14

Dnr SU FV-1.1.3-2938-15

Rektor

Handläggare:

Anna-Karin Orsmark Hermansson
Utredare
Planeringsavdelningen

Regeringskansliet
(Näringsdepartementet)

Yttrande över E-delegationens slutbetänkande En förvaltning som håller ihop SOU 2015:66 (N2015/5090/EF)

Stockholms universitet välkomnar E-delegationens rekommendationer för att driva på den gemensamma e-förvaltningsutvecklingen. Rekommendationerna framstår alla som välfunna och kan, för de fall de hörsammas, antas verka i avsedd riktning. Universitetet har emellertid några kommentarer till betänkandet. Dessa lyfts fram nedan.

2.3.2 Kostnadsfri grundläggande information

Stockholms universitet instämmer i att en effektiv hantering av myndigheternas samlade informations- och applikationsstruktur är nödvändig. En integration av olika myndigheters informationskällor och applikationer kommer att skapa stor komplexitet över tid. Leder E-delegationens rekommendationer till förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter kommer denna utveckling dessutom att accelerera. På samma sätt som för övrig infrastruktur är det därför nödvändigt att arbeta systematiskt med planering och hantering av myndigheternas samlade informations- och applikationsstruktur. Stockholms universitet anser att fördelningen av det långsiktiga ansvaret för detta bör tydliggöras.

2.3.6 Elektroniska underskrifter och andra formkrav

Elektroniska underskrifter är en förutsättning för effektivisering, automation och bättre medborgarservice, och gemensamma identifieringslösningar (autentisering) är grundläggande infrastruktur och basen för byggandet av myndighetstjänster på webben. I betänkandet identifieras ett flertal hinder, bl.a. av juridisk och teknisk karaktär, som behöver elimineras. Universitetet anser att det är av stor vikt att detta arbete prioriteras.

4.2.12 Behovet av kompetens inom e-förvaltningsområdet

Stockholms universitet bedömer att betänkandet ytterst handlar om att kompetensen och kompetensförsörjningen på e-förvaltningens område är eftersatt. E-delegationen slår bland annat fast att Sverige tidigare varit föregångsland inom e-förvaltningsutvecklingen men att internationella mätningar visar att denna position de senaste åren försämrats då den offentliga sektorns digitalisering har börjat halka efter. E-delegationen anser att detta är en stark trend som inte går att bortförklara.

Dessutom konstaterar E-delegationen att "[d]en möjlighet som normalt finns inom kommittéväsendet att genom experter och sakkunniga från Regeringskansliet få förankring och tillgång till spetskompetens inom mycket svåra rättsområden måste tillgodoses på andra sätt när myndigheterna själva driver behövlig och nödvändig regelverksutveckling" (s 31).

"Behovet av stöd och kompetensutveckling minskar inte i och med att E-delegationens uppdrag upphör. Kompetensutvecklingen måste fortsätta, i synnerhet kring beställarkompetens, ledarskap och utveckling" (s. 70).

Stockholms universitet vill mot bakgrund av ovanstående slutsatser understryka att förvaltningen i avgörande delar är en författningsreglerad verksamhet, samt att utvecklingen av e-förvaltning förutsätter data- och systemvetenskaplig kompetens. Universitetet ifrågasätter om inte en av de mest framträdande orsakerna till att Sveriges position som föregångsland inom e-förvaltningsutvecklingen försämrats är att nödvändig tvärdisciplinär teknisk/juridisk kompetens saknas.

Juridisk och systemvetenskaplig utbildning är fortfarande relativt artsilda företeelser som speglar olika traditioner och delvis motstående ideal – operationell rationalitet utmanar ofta grundläggande rättssäkerhetsideal och juridiska principer. E-delegationen lyfter i detta avseende fram nödvändigheten av en bättre balans mellan effektivitetskrav och integritetsaspekter men kolliderande synsätt av liknande slag är återkommande och förekommer i olika former. Avsaknad av tvärdisciplinär kompetens har stor betydelse för hur e-förvaltningssystem specificeras, upphandlas och implementeras. Frågor av detta slag berörs endast mycket kortfattat i delegationsens betänkande (s. 169-70).

Stockholms universitet anser att de problem som nu är aktuella endast kan lösas långsiktigt genom konsekvent kompetensuppbyggnad i skärningsområdet juridik, IT och systemutveckling. Hur sådan kompetensuppbyggnad ska åstadkommas berörs dock inte alls i delegationens betänkande – utbildningsfrågor förbigås helt. Detta är en klar brist och universitetet efterlyser en fördjupad analys och förslag rörande hur ansvar för utbildning och kunskapsutveckling bör hanteras.

8 Problem i en fragmenterad förvaltning

Betänkandet fokuserar på hur *enskilda* myndigheter ska resonera när de tar fram lösningar. I betänkandet framhålls att lösningar ska tas fram med utgångspunkt i medborgarens behov, att det är fördelaktigt om man samordnar sig med andra myndigheter osv. Detta kommer emellertid inte märkbart att minska fragmentiseringen ur medborgarens perspektiv. Resultatet kommer troligen att bli en webbplats per myndighet, eller i bästa fall per funktion, på samma sätt som idag. Verksam.se och körkortsportalen.se är försök till samordning, men ur en medborgares perspektiv är de bara några av en stor mängd myndighetsapplikationer man måste hitta till och lära sig använda under en livstid. I avsnitt 8.1 beskrivs dessa problem grundligt, men ingen vision eller rekommendation följer om hur de ska hanteras.

Stockholms universitet anser att ett konkret förslag om hur myndighetskontakten ska te sig utifrån medborgarens perspektiv och hur myndighetskontakten ska bli enhetlig (oavsett vilken myndighet som tillhandahåller tjänsten och den underliggande tekniska lösningen) bör tas fram. En jämförelse kan göras med banker vilka erbjuder en enda samlande ingång till *alla* tjänster som banken erbjuder via sin internetbank. På samma sätt borde det finnas en enda ingång, eller någon slags struktur och navigation, till alla de medborgartjänster som tillhandahålls av olika myndigheter. En sådan lösning skulle emellertid inte syfta till att ersätta enskilda myndigheters webbplatser utan behovet av dessa skulle bestå.

Stockholms universitet vill framhålla utredningens resonemang runt "livssituation, livshändelse och agerande", där det finns en utmärkt och intuitiv struktur som skulle kunna ligga till grund för en övergripande lösning som möter medborgarens behov av en enhetlig myndighetsinteraktion via internet. Med utgångspunkt i den strukturen och med ambitionen att skapa en enhetlighet gentemot medborgare (oavsett myndighet) kan en lösning tas fram som *verkligen* gör skillnad för den enskilda medborgaren.

Astrid Söderbergh Widding

Anna-Karin Orsmark Hermansson